

פרוטוקול מס' 164 ד

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט, שהתקיימה
ביום ד', 1.7.59, בשעה 8.30

ג כ ח נ:

חברי הוועדה: ז. ורהפטיג - היו"ר

ב. אזניה

מ. בגין

י. בדר

ה. ברגר

ד. בר-רב-האי

י. בורג

י. גרוס

ע. דגני

ש. יוניצ'מן

י. כמיס

ב. לוקר

ח. צדוק

מ. קסיס

י. קליבנוב

ח. רובין

י. רוזנברג

י. שופמן

מוזמנים: מר כהן - היועץ המשפטי לממשלה

סדר-היום: א. חוק הכשרת מקרקעין (הוראות שעה);

ב. חוק יסוד: הכנסת (תיקון).

===

היו"ר ז. ורהפטיג: אני פותח את הישיבה.

חוק הכשרת מקרקעין (הוראות שעה)

סעיף 21

ה. רובין: בסעיף 21, פסקאות א' ו-ג, אני מציע במקום 30 יום - 90 יום.

מר כהן: בפסקה ב' ישנה תקופה של 60 יום. לא תיתכן ביתר הפסקאות תקופה ארוכה יותר. לכן אני מציע גם פסקאות א' ו-ג' 90 יום.

ה ל ט ה

בפסקאות א', ב' ו-ג', במקום 30 יום יבוא: 90 יום.

סעיף 15

אני מציע את ההרכב הבא של ועדת ערר: שופט ושני
חברים שאינם עובדי המדינה.

מ. בגין:

אני מוכן לקבל הצעה זו ולנסחה: "... יהיה שופט
ויתרם לא יהיו עובדי המדינה."

מר כהן:

ה ח ל ט ה

הצעה כפי שנוסחה על ידי היועץ
המשפטי - נחקבלה

סעיף 9

אני מצטרף להסתייגות חה"כ ורהפטיג וצדוק.

מ. קסיס:

גם אני מצטרף להסתייגות זו.

י. כמיס:

סעיף 25

אני מבקש שסעיף 25 יחול גם על אזורים סגורים
מכות תקנות לשעת חירום.

מ. קסיס:

זאת אומרת, הנך מצטרף להסתייגות חה"כ טובי?

מר כהן:

כן, אם זאת ההסתייגות.

מ. קסיס:

אף אני מצטרף להסתייגות זו.

י. כמיס:

חה"כ אזניה ואנוכי מוותרים על הסתייגותנו.

ח. צדוק:

סעיף 22

אני מציע להוסיף סעיף משנה האומר, שהוראות
סעיף משנה (א) לא יחולו במקרה שהפונה לרשות
המוטמכת הודיע מראש שבפנייתו אליה אין משום הכרה בזכות המדינה לתבוע
את סלוקו, אלא יש בפנייתו רק דרישה לאדמת-תמורה במקרה שבית משפט מוסמך
יחייבו לפנות את אזמתו.

ח. רובין:

אנחנו רוצים למנוע ריבוי הליכים: הן בפני
ועד ערר והן בפני בית המשפט. לכן אינני מוכן

מר כהן:

לקבל את הצעת חה"כ רובין.

אני מבקש להסתייג מסעיף 22 בנוסח הצעתי.
אני מצטרף להסתייגות זו.

ח. רובין:

מ. קסיס:

סעיף 2

יש כיום מקרקעין שמשמשים בהם בתור מחצבות.
האם זהו ניצול ועיבוד לצורך סעיף זה?
כדי למנוע ספק, אני מציע לכתוב: ניצל או עיבד את האדמה.

ת. טובי:

הייתי מוכן לקבל זאת, לו כך נאמר בחוק הקרקעות
העוותוני. אבל שם כתוב: החזיק ועיבד.

מר כהן:

אני מבקש לרשום לי הסתייגות "בחזיק וניצל"
בכל מקום בו מופיע הביטוי "החזיק ועיבד".

ת. טובי:

סעיף 4

סעיף זה אני מציע לנסח: "המחזיק במקרקעין י
לפי סעיף 2 יקבל הודעה שמקרקעין אלה הם בבעלות

ת. טובי:

המדינה או רשות הפיתוח".

מר כהן: אני מציע נוסח מקוצר לסעיף 4: "היה בדעת המדינה או רשות הפיתוח לסלק את המחזיק מהמקרקעין, תמסור לו הודעה בנוסח שבתוספת הראשונה".

ה ח ל ט ה

סעיף 4 נוסח לפי הצעת היועץ המשפטי.

זכות הסתייגות לחה"כ ת. טובי.

5 סעיף

ת. טובי: אני מציע למחוק את שתי השורות הראשונות, עד למלים "רשאי הוא לבקש שיוחכר לו". כמו כן, במקום תקופה של 30 יום מציע אני 90 יום.

הסתייגות לחה"כ טובי כנ"ל.
מ. קסיס:

אני מצטרף להסתייגות אלו.

התוספת הראשונה

ח. רובין: בהתאם להצעתי בסעיף 22, אני מציע לחקן במקביל את נוסח התוספת הראשונה כדלקמן: "אף אם הנך חולק על זכות המדינה (רשות הפיתוח) לדרוש את סלוק ירך מהמקרקעין או חלק מהם, הנך רשאי לפנות לרשות המוסמכת תוך ציון שאין בפנייתך זו משום הכרה בצדקת הדרישה של המדינה (רשות הפיתוח) לדרוש את סילוק ירך מהמקרקעין".

הסתייגות לחה"כ רובין כנ"ל.

מ. קסיס: אני מצטרף להסתייגות זו.

23 סעיף

ח. צדוק: אני מוותר על הסתייגותי לסעיף זה.

י. כמיס: אני מצטרף להסתייגות חה"כ רוזנברג וקסיס.

14 סעיף

ח. צדוק: אני רוצה להציע תיקון טכני לסיפא. אני חושש שהמלים "לפני שנסתיימה" עלולות לגרום לתקלות במקרה של שכחה. אני חושב שצריך לאפשר הארכה גם מראש וגם בדיעבד, אחרת לא ברור יהיה מה גורל תיקים שלא סיימו לבררם כאשר התקופה נסתיימה ושכחו להאריכה.

מר כהן: אני באמת מציע למחוק את המלים "לפני שנסתיימה" ולהעניק ליו"ר ועדת הערר את סמכות ההארכה.

ח. צדוק: בשלב זה אין עדיין ועדת ערר.

ה ח ל ט ה

המלים "לפני שנסתיימה" - נמחקו

בסוף הסעיף נוספו המלים "וליועץ המשפטי לממשלה".

23 סעיף

מר כהן: בסעיף זה שהוסף בוועדה, דיברו חברי הוועדה, ביניהם חה"כ קסיס, בעיקר על השבחת קרקע על ידי גטיעת מטעים ולא על ידי בניית מבנים או הכשרת קרקע. שר החקלאות עורר שאלה זו וכדי להסיר כל ספק ביחס לכוונת ההשבחה הוא מציע לומר: השבחה

ח. טובין:

מכיוון שהוועדה בלאו הכי לא דנה בהסתייגותי ואם
כל סיכוי שתקבלנה על-ידה, אמסור אותן במשרדן

ליועץ המשפטי.

סעיף 12

י. רוזנברג:

אני מבקש לתקן את נוסח סעיף 12, כדי שלא תהיה
אי-הבנה ולנסחון ".... יוחקר למחזיק גם שטח, ביישוב
הקרוב ביותר למקום המצאם של המקרקעים המוחכרים או בסמוך לאוחו יישוב,
שהיה מספיק להקמת בית מגורים....".

ח ח ל ט ח

הצעת ח"כ רוזנברג - נתקבלה

סעיף 5

י. רוזנברג:

היה לו הרושם שהיועץ המשפטי הסכים למחוק את
המלים "ואין לו מקרקעים אחרים כדי מחייתם".

אינני מסכים.

מר כהן:

הסתייגות לחה"כ רוזנברג למחוק את המלים "ואין לו מקרקעים אחרים כדי מחייתם"

סעיף 7

פ. קסיס:

בסעיף זה יש לי אותה הסתייגות כמו בסעיף 5.

כזה סיימנו את הדיון בחוק, וחוא יועבר לקריאה
שניה ושלישית.

היו"ר ז. ורחמטנין:

חוק יסודי הכנסת (תיקון)

ח ח ל ט ח

הוחלט מה"אחד שחרוב הקואליציוני
יהיה דרוש החל מקריאה הראשונה.

ח. רובין:

הצעתי למחוק את סעיף 46 ובסעיף 47 להוסיף:
בין בעקיפין ובין במישרין.

מר כהן:

בסעיפים 4, 44-45 נאמר כבר מהי סעיף יכול
להשחנות. מה באים אנו רק לומר שהקוב ~~משמעותו~~
באותם הסעיפים דרוש בשלב מסויים. לכן אין לקבל את הצעת ח"כ רובין.
שמקומה בסעיפים 4, 44 או 45.

ח. צדוק:

אני חושב שהצעת ח"כ רובין חורגת לגמרי מההצעה
שלפנינו, שהיא מרוצדורלית גרידא. אני חושב
שהצעת ח"כ רובין מהווה נושא חדש.

ש. יוניצ'מן:

הצעת ח"כ ניר לא באה כדי לחזור בדיוק על הסעיפים
הדורשים רוב מיוחד, אלא להיפך. היא באה בעקבות
הצעה לערוך משאל-עם, כדי למנוע שינוי חוק-יסוד על ידי רוב רגיל בדרך
עקיפין.

רובין:

כיוון שהועלתה טענת נושא חדש והעניין צריך לידון
בוועדת הכנסת, אינני רוצה לעכב את קבלת החוק
אני חוזר בי מהצעתי ומציע להשאיר את סעיף 46 ללא שינוי.

יו"ר ז. ורחמטנין:

היועץ המשפטי מציע את הנוסח הבא:
"הרוצד הדרוש לפי חוק זה לשינוי הסעיפים 4, 44,
או 45, והא דרוש לחלטה מליאת הכנסת בכל שלב משלבי החקיקה, למעט הדיון
ההצעה לסדר יומה של הכנסת."

ה. אונזיה:

אני רוצה לומר במפורש שהמדובר החל מהקריאה הראשונה

מ. כהן:

המושג של קריאה ראשונה, שניה או שלישית אינו מופיע בחוק, אלא רק בתקנון.

ח. צדוק:

כדי למנוע סחבת אינני עומד על אי קבלת המלים "בעקיפין או במישרין, במפורש או מכללא".

ה ח ל ט ה

ההצעה להוסיף את המלים "בין במפורש ובין מכללא" - נתקבלה

הסתייגות לחה"כ צדוק:

אני רושם הסתייגות לשר המשפטים.

מ. כהן:

ז. רובין:

לא בדקתי את התקנון, אבל ההגיון מחייב שבהצעת חוק פרטית אין זכות הסתייגות לשר המשפטים. הסתייגות הממשלה פירושה שאין הממשלה מסכימה כי יוכנס תיקון להצעת חוק שהוצעה על ידה. הסתייגות היא למעשה אזהרה מצד הממשלה שתיקח את החוק חזרה אם התיקון יתקבל. במקרה של הצעת חוק פרטית לא קיימת לגבי הממשלה אפשרות כזאת. לכן אין גם מקום להסתייגות.

י. בורג:

אינני מקבל את גישתו של חה"כ רובין. זכות הסתייגות ניהנה לממשלה כדי שתשתמש בה במקרה והיא סבורה שהצעה מסויימת העלולה להתקבל עומדת בסתירה להחלטה או לנוהג מסויים או מסכנת את בטחון המדינה. כמו כן, זכותם של חברי כנסת שהוטל עליהם גם תפקיד נוסף של שר הממשלה אינה יכולה להיות פחותה מזכות חבר כנסת שלא הוטל עליו תפקיד נוסף כזה. אני סבור שגם בהצעת חוק פרטית יש לממשלה זכות הסתייגות.

ה. ברגר:

הסתייגות הממשלה באה לעתים משום כך שהתיקון המוצע עשוי להטיל על המנגנון האדמיניסטרטיבי תפקידים שאין המנגנון יכול לעמוד בהם. אין בהסתייגות הממשלה משום איום בלבד, מן הדין לא פעם שהסתייגותה לא נתקבלה ובכל זאת לא לקחה את החוק חזרה. זכות זו להביע דעה אין לשלול מן הממשלה גם במקרה של הצעת חוק פרטית.

י. שופמן:

אני מסכים לדעת חברי הכנסת בורג וברגר. אני חושב כי במקרה זה, הואיל ולא ידועה לנו עמדת הממשלה, יכולה ההסתייגות להיות מוצעת על ידי שר המשפטים עצמו, אך לא על ידי היועץ המשפטי לממשלה בשמו. היועץ המשפטי רק יכול לשמור לשר המשפטים זכות הסתייגות.

מ. כהן:

אני מקבל את ההסבר הזה, ואני שומר לשר המשפטים זכות הסתייגות, לא כל כך מפני הענין עצמו, אלא מפני שיש בהצעת חה"כ רובין שנתקבלה משום שיבוש החיקתי וקונסטיטוציוני חמור.

אני רוצה להציע את הנוסח להצעת חה"כ רובין: "לענין סעיף זה, שינוי - בין במפורש ובין משתמע".

ה ח ל ט ה

חוק יסוד: הכנסת (תיקון) נתקבל בנוסח הבא:

"הרוב הדרוש לפי חוק זה לשינוי הסעיפים 4, 44 או 45, יהא דרוש להחלטות מליאת הכנסת בכל שלב משלבי החקיקה - למעט הדין בהצעה לסדר יומה של הכנסת.

לענין סעיף זה, "שינוי" - בין מפורש ובין משתמע".

הסתייגות לחה"כ צדוק לסיפא.

זכות הסתייגות לשר המשפטים לסיפא.

אני רוצה להודיע את סדר היום של הישיבות
הבאות.

הינ"ר ז. ורהפטינג:

נתחיל בדיון על ארבעה חוקים: 1) חוק לתיקון
דיני עונשין (ריבוי נשואין); 2) חוק לתיקון דיני עונשין (העלמת עבירות);
3) חוק הגנת הדייר (תיקון) - הצעת חה"כ לורנץ; 4) חוק לתיקון דיני עונשין
(ראיות חסויות).

מר כהן:
חוק לתיקון דיני עונשין (ריבוי נשואין)
קשור בהבטחה שניתנה למוסלמים להשוות
את המצב בסוגיית ריבוי נשואין אצלם למצב הקיים לגבי היהודים. לאחר חוק
שיווי זכויות האשה, אם אשתו של מוסלמי חולת-נפש, אין הוא יכול לקחת אשה
שניה על אשתו הראשונה. בעוד שאצל היהודים יש אפשרות במקרה כזה לקבל
היתר של מאה רבנים כדי לשאת אשה שניה, מבלי להתגרש תחילה מהאשה הראשונה
שהיא חולת-נפש, אין אפשרות מעין זו קיימת כיום אצל המוסלמים. הצעת החוק
הנדונה באה לתקן מעוות זה, ולכן אני מבקש לתת לה עדיפות ראשונה.

י. שופמן:
סיעתנו לא תוכל להשתתף בישיבת הוועדה
ביום ב' הקרוב, לכן מבקש לא לקבל

באותה ישיבה כל החלטה.

נסדר.

הינ"ר ז. ורהפטינג: